

آبونه شرائطی : هر پر ایچول
سنه لکی (۴۰۰) آلتی آیلنی
(۲۲۵) ممالک اجنیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) آلتی آیلنی
(۲۵۰) غروشد.

نسخه سی ۷,۵ غروشد.
سنه لکی ۵۰ عدد.

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاند.

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر.

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولتور . درج ایدله بن
یازیلر اعاده اولتماز .

الشیخ الاسلام

سیر ۱۳۳۰

آدره من تبدیلنده آریجه
غروش کوندرلیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی وآبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلرینک
فرانسه زجه یازلسنی رجا اولتور.

پاره کوندرلدیکی زمان نیه
داثر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولتور

اتبعون اهدکم سیل الرشاد

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد ماکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

جلد ۲۳

۱۰ کانون ثانی ۱۳۴۰

* پنجشنبه *

۳ جمادی الاخری ۱۳۴۲

عدد ۵۸۳

انغلیقان کلیساسنه جواب

شرعیہ دالت مجلسی طرفندہ انغلیقانه کلیسانہ کوندرلیمک اوزره ترقیقات و تألیفات اسموبه هیئت علمیسی رئیس عالیسی شیخ عبدالعزیز
ماریسہ افندی حضرت تارینک تألیف بربردقردی موابر :

قادینک حقوق مدنیہ و زوجیہ ساحه سنده خلاصه تاریخی

اقوام قریبہ قادیہ

قادینک یونانلیلمه حقوقی . — قدیم یونانلیلمه قادین حقوق
مدنیہ و وطنیہ نامنه هیچ برشینہ مالک دکل ایدی . زیرا دائمی زوجک
زوجی یوق ایسه بدرینک ، اوده اولمازسه اقربا و اولیاسندن دیگر
ارککلرک وسایق آلتندہ یاشاردی . اولنرجه ازدواجدن مقصد
— رکنلری زوج ایله زوجہ اولان — برحیات زوجیہ وجوده کتیرمک
دکل ، محضاً حفظ نوع ایله تدبیر تنزل یعنی او امورینی اداره دن عبارت
ایدی . بوتدن باشقه قادینک نه استشاره ایله رأی آلتیر ، نده هیچ
برایشه قاریشماسته امکان واردی . ارککلک ایقاع طلاق ایتمه سی الک
قولای شیردن اولدینی حالده قادینک مطالبه طلاق ایتمه سی یک درلو
مشکلاته معروض اولوردی . ارککلک کندی خال حیانتندہ زوجہ سی
آخره دور ایتمه سی ، یاخود بعدالوفات باشقه برکیمسه نک تحت وصایتنه
ویرمه سی ده نادر اولان وقوعاتدن دکل ایدی . قادین بیع و شرا ...
الح کی عقود و لیس حاضره اولمادقجه ایقاع ایدمه مدیکی کبی قیمتی
یارم هکتار آریبه معادل هیچ برشینده تملک ایدمه مزدی .

بوآغیر اسارت احکامی جوق زمان جاری کیدیوردی . واقعا

مرور زمان ایله بو احکام آزر آزر کسب خفت ایتدی ایسه ده قادینک
میراندن محرومی بته کماکان دوام ایدیوردی . بته کیم «تلیستوقلیس»
ایله «کسه نفون» کبی آینه نک متأخرین شعرا سندن مروی اولان
بعض سوزلر یونانی قادینک بو محرومیتدن هیچ قورتولامدینی
کوستریور . شوراسنی ده اخطاره محل واردرکه یونانی قادینک نائل
اولدینی بو محدود حریت همان هان آینه ایله اسپارطه به منحصر قالدینی
کبی ذاتاً بو حریت ده شدت بیتیه ایله علاقه سی اولان خصوصیاتدن
ایلیرسنه کچه میوردی . یونان دیارنده کی قادینلرک قسم اعظمی ایسه
جاهل ، هر درلو حقوقدن عاری و هر شعبه حیاته کری ایدیلر .

قادینک رومالیلمه حقوقی . — روما ایمپراطورلنی داخلندہ یاشایان
قادینلر مستمراً برحال اوزره قالمادیلردی . بونلر برچوق اطوار
مختلفه به کیروب چیقدیلر . روما تاریخک ایلك دورلرندہ قادینه مخصوص
اولان قانونلر دیگر بوتون قوانین قدیمه کبی آنی قوت آلتندہ قهر
و تضیق ایدیوردی . اوتاریخلرده «آغنا» [۱] قانوننه نظراً قادین
جبار بر افندی نک قبضه تصرفندہ بر اسیردن قضیه برشی اولمایان
باباسنک بو وصایتدن — عینله ظالم برالک ربه حکمندن دیگر ظالمک
زنجیر تسلطنه انتقال ایدن کوله کی — زوجک ، یاخود قاین آنانک حکمنه

[۱] «آغنا» لر بر ارککلک سلاهنسندن اولوب عائله یی تشکیل ایدن
افراده ، تقریباً «عصبه» به اطلاق اولتوردی . (مترجم)

انتقال ایدر طوروردی . رومالی قادیان عصرلرجه تمادی ایدن بوحال اوزره قالدی . وارککلرک خشونت و ضروری واولری ایچنده کی افراط قسوتلری تحمل ایدیلر درجات شدته واردی . آنجق هر هانکی برحاک دوامی محال اولدیفندن نهایت قادیانک ضعیفی امرفطری وفکر وعقلنده کی قصورک طبیعی اولدیغی وبوقصورک علاج واصلاح قبول ایتمه دیکی ... الخ حقنده کی اعتقادات قدیمه راسخده برکت ویرسون تبدل وتغیر آناری کورلمکه باشلادی ده یواش یواش وضع ایدلمکه باشلایان قوانین مدنیه سایه سنده حقوقی استعاره یه وحقوق مالیه ومنزلیه رسائره جه آزار آزار ارککه یاقلاشمه یوز طوئایلدی . ارککلک قادیان اوزرنده کی حق وصیاتی همان همان یوق منزله سینه ایندی . بوده ایمراطورلق دورلرینک صوکنده وبا خصوص « یوستینیاف » ک زمانده میسر اوله بیلدی که بوده روما ایمراطورلرینک آرتق خریستیانلنی قبول ایتمش اولدقلری دوره مصادفدر . « یوستینیاف » قادیانلرک حامیسی اولقله افتخار ایدردی . ایمراطورلرک نصرایتی قبول زماننده قادیانک آلدته ایتمدیکی فوائد ایسه شونلردر :

(۱) احکام ارثجه ارکک ایله قادیان آراسنده موجود بعض قیود ایله فرقلرک ازاله سی ،

(۲) اشراف طبقه سینه منسوب ارککلرک عوام طبقه سنده کی قادیانلری تزوج ایتمه لرینه مساعده ایدلمه سی ؛

(۳) بر طول قادیانک ، ایلك زوجنک وفاتندن صوکره ایکنجیسی ایله تزوج ایده بیللمسی .

بوقانوندن اول ایسه طول قادیان ایکنجی بر آره واریرسه بوتون ماملکی آلدن آلتق جزاسنه کرفتار اولوردی . [۱] مع هذا طبقه ونجی عصر میلادیده بیلله « لسیوناتین » قانونی موجبجه بوفعل مستلزم جزا برجرم صایلیردی .

(قسطنطین) ک زماننده زنا ایدن قادیان جزاء قتل اولونوردی . یوستینیاف بوجرای تحفیف ایدمکه قتل بدل مناسترلرده حبس جزاسنی احداث ایتمدی . قادیانک زنا ایتمدیکی ثابت اولورسه ازدواجدن منع ایدیلردی . زوجینک بری یهودی ، دیکری خریستیان اولق اوزره آیری آیری دینلره سالک اولدقلری تقدیرده ازدواج غیرم مشروع عد اولونوب هر ایکسی بردن زنا ایتمشجه سینه جزا کورورلردی .

قادیانک عهرد قریبده ارث اظامی . — موسی علیه السلامک شریعتی موجبجه قادیان — ارککلک اقاربی موجود اولدقجه — ارشدن محروم ایدی . هند مجوسیلری نزدنده قادیانلر ترکه لردن بعض محدود حصه لر آلابیلرلردی . لکن بونلردن استفاده لریده برچوق آغیر قیود وشروطه تابع ایدی .

اوروپانک شمال مملکتلرنده روما دولتی هنوز منقرض اولمادیغی تاریخلرده قادیانک ارث نقطه نظرندن موقی هر مملکته کوره مختلف اولوب بعض قوانینه کوره آنجق ارکک وارث اولمادیغی تقدیرده وارث اولابیلیردی . بعض یرلرده ده ارکک اولادی اولدیغی تقدیرده حق ارث یالکز بو ارکک اولادینه راجع اولابیلیردی . دیکر بعض قانونلرده ایسه بعض متروکاته وارث اولماسنه جواز ویرلمکه برابر دیکر بعض متروکاته وارث اولماسنه مساع یوق ایدی . هله انکلتزده قادیان تا اون ایکنجی قرن میلادی به قدر کنیدیسی ده ، ملک کی ده زوجنک صایلیردی . نهایت مشرع مشهور « غرانویل » کلدی ده انکلیز قانونلرینه قادیانک ترکادن بر آرحصه آلماسنه مانع اولیان برطاقم تعدیلات ادخاله موفق اولدی .

تعدد زوجات وزوجنک زوجه اطاعتی . — تعدد زوجات قدیمدن بری اقطار مختلفه ده بوتون اقوام شرقیه آراسنده مشترک بر طادت اولوب اوچشمش عصرلرده تعدد زوجات قانوناده ، دیناده معتبر ایدی ، اسکی هندولرک بونی بلاقید وتحدید اعتیاد ایدندکلری ، تاریخلرینک تدقیقندن معلوم اولدیغی کی برهنلرک برقسیمی حالا تعدد زوجاتی تحدید ایتمکسزین تجویز ایدوب طور یوردلر . میدیالیر ایله بابلیلر ، آثوریلر ، ایران قدیم وموسی علیه السلامک وفاتندن اول وصوکره کی بودیلرده ده ایش بو منوال اوزره جاری اولوب هیچ بر حد وشروط ایله تقید ایدلمزدی .

نهایت تلود بواباحی تقید ایتمدی ایسه ده اوده زوجنک ، قاج قادیان ایله تزوج ایدمکجه جمله سنک احتیاجاتی تسویه قادر اولماسندن باشقه بر شرط وضع ایتمدی . واقعا احباریهود دورت زوجینی تجاوز ایتمه مک ایچون نصیحتلری اکیسک ایتمیورلردی . لکن دیکله یوق ایدی . اوروپا ایله غربی آسیانک جهات مختلفه سنده یاشایان تراکیالیر ، لیدییلر ، پهلاژلرده بک فاحش درجه ده تعدد زوجاته آلیشقین ایدیلر . آینه ده ایسه — آلتا بیان ایدلیدی اوزره — قادیانک امتعه دن فرقی اولمایوب عینله امو ل سائره کی — میراث قالیر ، هبه اولونور ، باوصیت آخره باغشلا نایلیلر برشی ایدی . اونک اک خفیف دردی ارککلک ایستهدیکی قادیانی بلاحد وقید آلتق صلاحیتی حائر اولماسی ایدی . اسپارطه لیلرده زمان واحدده چوق قادیان تزوج ایدرلردی . لکن بوکا مقابل قادیانک ده زمان واحدده ایستهدیکی قدر قوجه یه وارمق حق ایدی . حق « آروسکانیا » کی روما ایمراطورلرغه مجاور بعض یرلرده تعدد زوجات عادات مستحسنه دن صایلیردی .

روما ایمراطورلرغه اخلاق بوزولوب قانونلر زوج ایله زوجیه آرهنده کی رابطه وعقد زوجیتی کوشه تنجه ایکی صنف آراسنده کی اتصال وانفصال کسب سهولت ایتمدی . وباشقه شکله اولقله برابر

ہونی منع ایتھ سی دہ برمانع دینی طولایسیلہ دکل ایدی . چونکہ اوتاریخلر دہ رجال دینک کندیلری دہ مجرد بطریقدن اذن استحصال ایتھکے تحت نکاحلرندہ متعدد قادینلر جمع ایدہ بیلورلردی .

پروسیہ قانونلری زوجہ یہ نشوز (اطاعتسزلک) ایدرسہ اعتدال دائرہ سندہ جزا ترتیبی تجویز ایدیور . چونکہ بوقانونلرہ کورہ زوجہ نک زوجہ اطاعتی واجبدر . هامبورغ ایلہ آلمانیادہ کی دیگر مملکتلرک قانونلرندہ بویادہ . ہم دہ آلمانیادہ زوجہ نک چوجو غی نہ قدر زمان امزیر مکہ مجبور اولدیغی تعیین حتی بیله ارککلرہ ویرلمشدر .

انگلتر دہ ۱۷۸۸ سنہ سنہ قدر قادین ، عادلانہ ، ظالمانہ قوجہ سی کندیسنہ ہر نہ امر ایدرسہ دائرہ طاعتدن قیل قدر انحراف ایدہ مزیدی .

انگلز بسقپوسفرندن « دور » ۱۸۸۸ سنہ سندہ وستمستر کلیسا سندہ خطبہ ایراد ایدرکن شویله دیبوردی : « بوندن یوزسنہ اولہ کلنجیہ قدر قادین ارککلک سفرہ سنہ اوطور مق حق حائز اولمادیغی کی سوال اولونمادن سوزہ باشلامہ سی دہ جائز دکلدی . قوجہ سی دہ باشنک اوجہ قوجامان برصوبا آصاردی کہ قاریسی نہ زمان برامریہ مخالفت ایدرسہ اونی استعمال ایدردی . قادینک نفوذی قیزلریہ ساری دکلدی . ارکک چوجوقلری ایسہ آنالریہ اویچندہ برخدمتجی قادیندن فضلہ پایہ ویرمزلردی . »

افسوس بچی

ہوک ملت مجلسندہ فحشک منعی مقندہ مصیب شہیرلر

درشرفلسی مناسبتد

برملتک بقا ودوامنک الک زیادہ اخلاق صلاحیلہ اولدیغندہ عقلا وحکما متفعلدرد . واقعاً صلاح بشر بدن ، عقل واخلاق صلاحی اولمق اوزرہ اویچ کن اساسی نک اجتماعیلہ تام اولور . وبورکنلرک ہر برینک آری آری بیوک اہمیتلری واردر . فقط شمول و تأثیر اعتباریلہ اخلاق صلاحی ہیسنک فوقندہ در . بدن صلاحی صرہ اعتباریلہ طبیعی اقدامدر . چونکہ وجود صاغ اولمایجہ نہ عقل اولور نہ اخلاق قالیر . اوندن صکرہ دہ عقل صلاحی کلیر . زیرا مکلفینک اساسی عقلدر . واخلاقک تام اولماسی انجق عقل ایلدہر . عقل اولمایجہ نیک وبد حسن وقبح تفریق اولوناماز ؛ وظیفہ و مکلفیت دہ اولہ ماز . کچن مارت آیتدہ آنقرہ دہ بولوندیغ صرہ دہ « اویچ درلوصلاح » عنوانی آلتندہ یازدیغ بش مقالہ ایلہ مبارک ملتزمک بھی صلاحی تأمین ایچون مقتضی چارہ وتشکیلاتی یازمش ایدم . عقل واخلاق صلاحی حقندہ یازاجقلریمی یازامادن اول استانبولہ عودت ایتدم . انشاء اللہ قریباً اونلری دہ سیل الرشاد ایلہ نشر ایدہ جکم .

تعدد زوجات فعلاً شیوع بولمہ باشلادی . دہا طوغرونی بوتون رومالیر انجی محض ایش کی طورندیلر . ایشہ تام بوصیرہ دہ ایدی کہ حضرت مسیح (صلی اللہ علیہ وسلم) اقدمنظہور ایدوب خلقتک اولنمکے اولان رغبتی کسرہ و ملکوت سموائی اللہ ایتھکدعوہ باشلادی . آنجق اولنمکی اساسندن تحریم ایتھدیکی ایچون تزوج ، حق تعدد زوجات یہ دوام ایتدی . نہایت تعدد زوجات « یوستینیان » ک قانونی ایلہ ممنوع اولدی . آنجق بو ممنوعیت شرایع سماویہ طرفندن کلیوب قوانین وضعیہ طریقندن کلدیکی ایچون خلقتک اطوار نفسیاتی سیریمآ تبدیلیہ کفایت ایدہ مدی . صوک عصر دہ چیرکینلکی حقندہ کی فکر ارم غریبہ آرہ سندہ تعم ایدنجہ یہ قدر خلق بردن زیادہ قادین ایلہ اولنمکی نہ کنہ ، نہ دہ عیب صایاردی . شیمدی ایسہ غرب اقوامی بیندہ جاری قوانین وعرف حکمنجہ مشروع یالکنز ایلک زوجہ در . قانون نظرندہ اونک اوستنہ آلیان قادینک کندیسیدہ ، طوغوردیغی چوجوقلر دہ ہر کونا حقوقدن محروم اولور . زیرابوچوجوقلر قانوناً اولاد مشروعہ دکل ، اولاد زنادر .

حال بوکہ تاریخک بزہ کوستردیکنہ باقیلریہ وقیلہ تعدد زوجات غرب دیارندہ شیمدیکی کی چیرکین صایلمیورمش . حتی پاپاسلر یاقین و قتلرہ قدر اصطلاح قانونندہ « مورغانایک » [۱] نامی ویرلن برنوع نکاح ایلہ اولنمکدہ بآس کورمیورلردی . بور نکاحدرکہ دوامی مجاز اولقلہ برابر متعافدن آراسندہ عدم تورات کی شرطلرہ مقیددر . بوندن طولای پاپاسلر رہبانیت دعواسندہ اولقلہ برابر نکاحک بودورلوسی ایلہ اولنمکے چارہ سی آرلردی . بردہ نصارانک اعزہ و علماسندن « سنت اوغوستن » ، قانونلری تعدد زوجاتی اباحہ ایدن اقوام ایچندہ ہونی یاقندہ بآس کورمدیکی تصریح ایدیور . انگلکز مؤرخ ہاللام [۲] دہ آلمان مجددلرینک (پروستانلی چیقارانلرک) تا اون آلتنجی عصر میلادی یہ قدر - ایلک زوجہ نک عقیم اولماسی کی - اسباب معینہ ایلہ تعدد زوجاتی اباحہ ایتدکارنی نقل ایدیور . حق جرمانلرک اشراف طبقہ سی اون طقوزنجی قرن میلادی یہ قدر متعدد زوجہ آلیر طورورلردی .

اساساً تعدد زوجاتک منعی خرسیتانلق احکامندن اولیوب قرنن قرنہ حیات فکریہ جہ حاصل اولان تطوراتک ثمراتندن بری ایدی . ازجملہ رومایمپراطوری ایکنجی (والانتینیان) تعدد زوجاتی اباحہ یہ دائر اولان امرنی اصدار ایتدیکی زمان اوزمانلردہ باشاماسنہ رجال دیندن ہیچ برکیسہ اعتراض ایتہ مشدی . ایمپراطور (یوستینیان) ک [۱] « ماریاز مورغانایک » براصیلزادہ ایلہ پسایہ برقادین ، بربرنس ایلہ ہوامدن برقادین آرہ سندہ منعقد برنکاح مشروعہ درکہ عقدہ ایک کفو بینندہ منعقد نکاحک ثمراتی ترتیب ایتز . بوندہ ارث کی بعض احکام جاری اولماز .

[۲] Hallam